

[Ømann.]

fradrag i skatten, så de kan fjernes fra selvangivelsen og gøres til faste beløb, faste tilskud.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Det, jeg gjorde en bemærkning til, var omlægningen af personfradraget fra at være et indkomstnedslag til at være et fradrag i skatten. Det er af så ny dato, at det er fra min tid som medlem af dette folketing, og det ved hr. Ømann.

Det andet, jeg godt vil sige, er om dette omkring selvangivelsen og skraldespanden, som jeg ikke ønsker at vi skal tage nogen lang diskussion om, men hr. Ømann tog den op. Jeg gjorde nogle bemærkninger, det vil jeg også gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard, i relation til denne relativt gamle plakat og de forudsætninger, der lå for den. Der er der formentlig ikke nogen af os, der kan være uenige i, at hvis man indførte et system i dag, hvor man havde et standardfradrag, man kunne vælge i stedet for de individuelle fradrag, et standardfradrag af betydelig størrelse, ville alle de mennesker, der har faktiske fradrag, der er lavere, selvfølgelig vælge standardfradraget, og for dem har vi ikke behov for en individuel specificeret selvangivelse. Jeg mener ikke, det er en vej, vi skal gå. Jeg er enig i, at vi skal gå den vej, der hedder sanering af fradragene, men jeg tillod mig at gøre opmærksom på de forudsætninger, der lå bag ved, at man sagde: for mange kan det føre til, at man ikke behøver at indgive en specificeret selvangivelse. Der er ingen, der på noget tidspunkt har sagt, at der ikke vil eksistere selvangivelser i Danmark, lige så længe der eksisterer indkomstskat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Lejeværdi af bolig i egen ejendom) [af Erhard Jakobsen m. fl.]. (Lovforslag nr. 3. Fremsat 8/10 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Det foreliggende lovforslag fra centrumdemokraterne vedrører de beskattingsregler, der gælder for ejere af egen bolig. De regler, der er gældende på dette område, er de bestemmelser, der blev aftalt i forbindelse med boligforliget af 6 partier inklusive centrumdemokraterne.

Efter reglerne skal ejerne ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst tillægge en lejeværdi af egen bolig og kan til gengæld fradrage renteudgifter, pålignede ejendomsskatter samt standardfradrag for vedligeholdelsesudgifter.

Centrumdemokraternes lovforslag går ud på at fritage ejerne for at blive beskattet af det overskud, der fremkommer, når lejeværdibeløbet overstiger de nævnte fradrag. Forslaget motiveres med, at de lejeværdiregler, der blev fastlagt i boligforliget af 1974, og som blev gennemført ved ændringen af ligningsloven i april måned i år — og jeg skal gerne tilføje, at her stemte CD ikke for — vil medføre urimelig høje lejeværdier med det resultat, at mange skatteydere vil få et skattemæssigt overskud på ejendommen.

Ved at fritage ejerne for at blive beskattet af et sådant overskud sigter forslagsstillerne mod såvel at mildne virkningerne af de nye lejeværdiregler som at give mulighed for en forbrugsudvidelse. Men når forslagsstillerne særlig fremhæver de ældre skatteyderes vilkår under de nye regler, er det, som om man helt glemmer, at der netop ved boligforliget og de regler, der er gennemført, blev fastsat en specielt lempeligere lejeværdiberegning for personer, der er over 67 år. I øvrigt synes centrumdemokraterne også at have overset loven om begrænsning af stigningen i lejeværdien af egen bolig, der blev vedtaget i juni måned. Loven sikrer den enkelte skatteyder mod alt for voldsomme stigninger i lejeværdien fra 1974 til 1975.

[Ministeren for skatter og afgifter.]

Det egentlige formål med centrum-demokraternes lovforslag er imidlertid også ret klart. Man ønsker helt enkelt at begunstige bestemte grupper af skatteydere ved at fritage dem for beskatning af deres overskud af ejerboligen. Den mulighed for forbrugsudvidelse, der ligger i forslaget, finder jeg ikke tilstrækkelig til at begrunde dette lovforslag, og det savner jo ganske en rimelig balance, som også må være nødvendig, når vi skal gennemføre lovforslag herinde.

Forslaget lempet alene vilkårene for nogle ejere af egen bolig, men hvad med alle de skatteydere i udlejningsejendommene, som har fået forhøjet deres husleje ved boligforliget? Hvad med den parcelhusejer, der har er terminsydelse, der fører til balance eller til underskud? Han eller hun er jo økonomisk dårligere stillet end den, der har overskud. Alligevel er det den, der har overskud, som CD vil hjælpe, ja, og så dem, der har økonomisk mulighed for at flytte gælden væk fra ejerboligen. Forstå det, hvem der kan.

Som det er fremgået af de bemærkninger, jeg har gjort, kan jeg ikke tilslutte mig lovforslaget, men jeg vil godt til slut pointere, at jeg er enig med centrum-demokraterne på ét punkt, nemlig at de nugældende regler om beskatning af ejere af parcelhuse må ændres. Det skal bare ikke ske på denne helt tilfældige måde, som centrum-demokraterne her foreslår.

Kampmann (S):

Jeg skal ikke gøre så mange bemærkninger til lovforslaget efter skatteministerens indgående besvarelse med en afvisning, som jeg kan deltage i. Jeg har vel lov til at gå ud fra, at forslaget atter en gang er udtryk for, at centrum-demokraterne betragter sig som stående uden for boligforliget, fordi vi mener helt afgjort, at et sådant lovforslag ikke kan fremsættes af de partier, som betragter sig som stående inden for boligforliget, men det kan jeg forstå at vi får afklaret i et senere indlæg.

Vi mener, at boligforliget gør det nødvendigt, at vi samtidig nedtrapper både lejeværdibegrebet og fradragene, og de partier, der indgik boligforliget — og det håber jeg at de andre vil bekræfte ved en senere lejlighed — har bundet sig til at forsøge denne løsning, men det lovforslag, der ligger

her, går ud over denne løsning. Det er et vilkårligt element, man har trukket ud her i en problemstilling om beskatningen af egen ejendom, først og fremmest parcelhusene, og det kan ikke være rigtigt, at vi løser dette meget omfattende problem på en så vilkårlig måde, som tilfældet er her, og yderligere en måde, som gør, at folk, der har mulighed for at jonglere med underskud og overskud, får fordel heraf, blot i kraft af, at de har muligheden for at jonglere. Derfor må vi afvise forslaget.

Christophersen (V):

Mit parti er enig med forslagsstillerne om, at lejeværdibegrebet er et uhensigtsmæssigt begreb, først og fremmest fordi det, som det også siges i bemærkningerne, giver folk en fiktiv indkomst og derefter en skat, som med de nuværende høje marginale skatteprocenter kan være vanskelig at klare for en del mennesker. Det er jo også baggrunden for, at vi er enige ikke alene med forslagsstillerne, men med deltagerne i boligforliget, om, at man nu bør forhandle om en afvikling af lejeværdibegrebet, sådan som det jo også er forudset i boligforliget. Med hensyn til intentionerne i forhold til lejeværdibegrebet er der således ikke nogen forskel mellem forslagsstillerernes tankegang og så den, som også vi har.

Derimod er vi betænkelige ved det konkrete forslag, der er fremsat. Boligministeren har fremført en lang række indvendinger, som jeg fuldt ud kan tilslutte mig, og jeg vil tro, at arbejdet i folketingets skatte- og afgiftsudvalg måske også kunne overbevise forslagsstillerne om, hvor tilfældigt denne ordning vil virke. Resultatet kunne meget vel netop blive det, som finansministeren påpegede i sit indlæg, at det var folk, som af en eller anden grund var i stand til at flytte deres gæld væk fra boligen og dermed finansiere den på anden vis, som opnåede den største skattemæssige fordel ved dette forslag. Det kan jeg vanskeligt forestille mig at forslagsstillerne egentlig har haft til hensigt.

På denne baggrund er vi altså meget betænkelige ved det lovforslag, der her er fremsat. Til gengæld forudsætter vi jo, at de intentioner, der ligger i aftalen om boliglovgivningen, kan føres ud i livet i den forstand, at vi kan slippe af med lejeværdibegrebet inden for et overskueligt tidsrum.

Glistrup (FP):

Lovforslaget drejer sig jo alene om overskud fra bolig i egen ejendom, og når nu centrum-demokraterne vil have det ud af indkomstbeskatningen, så begrunder man det på to måder.

For det første siger man, at det er en fiktiv indtægt, men det er forkert. Det er ikke overskuddet som sådant, der er en fiktiv indtægt; det, som er fiktivt i den forbindelse, er at regne med en lejeværdi, hvad enten det så alt i alt fører til et overskud eller et underskud, og det er i og for sig fuldstændig tilfældigt, om resultatet af den del af folks økonomi, som repræsenteres af parcelhuset, ender i et plusbeløb eller i et minusbeløb. Indkomstbeskatningen er en beskatning af den samlede indkomst fra alle de indkomstkilder, man har, og derfor kan det ikke være rationelt specielt at udskille de tilfælde, hvor der er overskud på en ejendom.

Så kan man sige, at skulle man føre centrum-demokraternes tanker om at lade være med at beskattes fiktive indtægter igennem, så skulle man helt lade være med at regne med lejeværdi ved opgørelse af den skattepligtige indkomst, og det er jo det, som hr. Christophersens indlæg i og for sig mandede ud i: håbet om, at man vil kunne finde en ordning, således at man overhovedet ikke skal have lejeværdi med, selv om man bevarer indkomstskatten. Det er jo et håb, som har været næret igennem nogle generationer, og gang efter gang er et boligforlig eller et skatteforlig mundet ud i, at man sagde: nu skal vi finde en løsning på det spørgsmål. Så har man smidt det i hovedet på nogle embedsmænd, og så har det lige så grangivelig sikkert været, at disse embedsmænd har svaret tilbage: det kan ikke lade sig gøre. Så smider man det i hovedet på nogle embedsmænd igen, og hr. Christopher sen er altså i hvert fald ikke blevet klogere, han håber stadig på, at det kan hjælpe at gøre det, og det er selvfølgelig lykkeligt, hvis det kan nås.

Den anden begrundelse, centrum-demokraterne har for lovforslaget, er, at det her går ud over en tilfældig persongruppe. Jeg tror nok, man tør sige, at hvis forslaget gennemføres, så bliver persongruppen ikke så tilfældig endda, for det bliver simpelt hen de mennesker, der med skatteministerens ord har tilstrækkelig økonomisk styrke til at

flytte gælden væk fra ejerboligen og have gælden udenom. At det er ejerboligen, der hæfter for den, og at der skulle være sådan nogen særlig grund til at lempe for de mennesker, hvad enten der er tale om fiktive eller ikke fiktive indtægter det kan vi ikke i fremskridtspartiet se, og selv om vi altså er fuldt overbevist om, at hjertet var godt fra forslagsstillernes side, så synes vi altså, at hovedet var skidt.

Gudme (RV):

Det radikale venstre kan ikke støtte dette lovforslag. Med hensyn til det materielle indhold synes jeg, at skatte- og afgiftsministeren i sin gennemgang af forslaget gav en udmærket begrundelse for at gå imod det.

Det er ikke de rigtige, der bliver hjulpet ved dette forslag. Det er tilfældigt, hvem der bliver hjulpet, og når det drejer sig om de ældre, som er indeholdt i begrundelsen, så synes forslagsstillerne fuldstændig at have overset, at man netop ved det boligforlig, som i virkeligheden er udspringet til de regler, vi har for øjeblikket, tog et rimeligt, et betydeligt, hensyn til de ældre. Den begrundelse, som man nu har indføjet med hensyn til mulighed for forbrugsudvidelse, er meget søgt, for den forbrugsudvidelse, der kan blive mulighed for, vil indtræde i 1976 efter forslaget, på et tidspunkt, hvor den forbrugsudvidelse, som er et resultat af forliget i forrige måned, er ved at være indstillet, så derfor kommer det, hvis det i øvrigt overhovedet er en betragtning, der har nogen tyngde, på et tidspunkt, hvor det allerede er ved at være for sent.

Jeg vil godt derudover gøre en bemærkning om det formelle, som de øvrige ordførere ikke har gjort meget ud af, men som skatte- og afgiftsministeren nævnte, nemlig at dette er et åbenbart brud på boligforliget. Det tynger ikke centrum-demokraterne meget, og det er egentlig beklageligt, for det er aldrig gået op for mig, hvordan dette parti har kunnet være i stand til at komme godt fra at opsige et forlig, som er indgået af 6 partier uden noget forbehold om, at man kunne træde tilbage fra det. Men pludselig en dag tilkendegav centrum-demokraterne, at nu var der udskrevet valg, og så ville de i øvrigt ikke mere føle sig bundet af forliget. Det er, hvad det er, og når man sådan bryder en aftale, så kan man passende gå hen og

[Ændr.]

skamme sig i stilhed. Man har valgt det modsatte. Man har som forbryderen valgt at kredse om gerningsstedet. Dette er anden gang, vi kommer ud for det. Tidligere var det noget med, at man ville komme med et forslag om at ændre boligforliget med hensyn til standardfradraget, og nu drejer det sig om lejeværdireglerne. Gang på gang søger man altså fra centrum-demokraternes side tilbage til det forlig, som man selv har været med til at indgå, og vil gerne drive politisk agitation netop på at gå imod de synspunkter, som man oprindeligt har tilsluttet sig.

Jeg synes, det er en ringe måde at agitere på, og også af den grund bør man tage afstand fra dette lovforslag.

Støtter (KF):

Den konservativ gruppe har flere gange fremsat forslag svarende til det, som vi forhandler her. Vi kan derfor støtte dets gennemførelse. Vi mener, det er urimeligt, at overskud på ejerboligen skal medregnes i den skattepligtige indkomst, en sådan regel tilskynder de pågældende skatteydere til at optage lån. Vi ønsker at fremme den modsatte udvikling, vi ønsker at støtte den enkelte skatteydere opsparing. Så længe vi har lejeværdibegrebet, er lovforslaget derfor efter vor opfattelse logisk.

Jeg kan ikke acceptere, at der er nogen som helst grund til at undre sig over, at forslaget fremkommer. Enhver deltager i et forlig har naturligvis ret til at arbejde for, at indholdet i et forlig ændres, og det kan kun ske ved at fremsætte et lovforslag. Regeringen og socialdemokratiet har jo flere gange selv benyttet denne fremgangsmåde. Jeg erindrer om, at venstre havde 4-5 medlemmer, som i sidste samling fremsatte et forslag vedrørende det samme emne, som vi diskuterer her, og dette forslag blev støttet af venstres politiske ordfører. Vi kan støtte centrum-demokraternes lovforslag.

Ebba Strange (SF):

SF har hverken lod eller del i boligforliget, så derfor skal jeg ikke tage stilling til, hvordan det af centrum-demokraterne fremsatte forslag forholder sig til boligforliget. Det er ikke vores bord. På SFs vegne skal jeg sige, at vi gerne vil tage hele spørgs-

målet om beskatning af jord og fast ejendom op til meget nøje gennemgang, og det må også være medlemmerne i salen bekendt, at vi bl. a. meget gerne vil have afskaffet de ligningsmæssige fradrag, som man kan erhverve sig, når man erhverver hus og fast ejendom. Vi har tidligere fremsat forslag om at afvikle både fradragene og de eventuelle overskud over en årrække på 15 år.

Det lovforslag, som centrum-demokraterne her fremsætter, må vi på det skarpeste vende os imod. Vi anser ikke denne indtægt for fiktiv. Vi ved, at den kan tages ud, at den kan bruges, og det er også det, der er formålet med forslaget, at en helt bestemt befolkningsgruppe skal have lejlighed til at udvide sit forbrug på bekostning af alle de andre, der også, som skatteministeren ganske rigtig sagde, har fået forhøjet deres husleje ganske alvorligt og ganske betragteligt i forbindelse med det asociale boligforlig, der er indgået her i denne sal. Vi må derfor vende os imod forslaget, som det ligger, og kan ikke medvirke til dets gennemførelse.

Arne Bjerregaard (KrF):

Det er blevet påstået, at dette lovforslag ikke hjælper de rigtige, men de forkerte. Det er dog en alvorlig generalisering af de forskellige mennesker, som vil blive hjulpet af dette her, for både de ældre mennesker vil blive hjulpet, de, som har fået en indtægtsnedgang af en eller anden årsag, vil blive hjulpet, de, som er vanskeligt stillet i samfundet, fordi de har mistet deres job, har mulighed for at blive hjulpet, og det vil da være sådan, at i al fald ældre mennesker og de med nedsat indtjening, hvis de har haft deres bolig en hel del år og arbejdet for at blive gældfri i denne bolig, vil have en mægtig fordel af dette forslag. Det kan da ikke være anderledes. At der så er nogle, der vil udnytte det, er vel rigtigt. Der var vel mange af os, som skulle være de første til at udnytte det og flytte vores gæld fra boligen andre steder hen, hvis det var os muligt, det skal jeg da indrømme skeptikerne over for forslaget.

Nu er den lejeværdiberegning, vi har, ikke helt menneskelig, hvis jeg må sige det så alvorligt, fordi vi jo ser, at den visse steder jager folk fra hus og hjem, og det er det, centrum-demokraterne har set. Der er visse,

[Arne Bjerregaard.]

der ikke med den indtjening, de har, har mulighed for at betale det, som de før kunne, og så har de ikke andre muligheder end at flytte. Det kan ikke være meningen med vores lovgivning, at vi pålægger dem fiktive indtægter, så de må flytte fra hus og hjem, og derfor må vi da søge at ændre det.

Men når jeg er kommet så vidt, må jeg nødvendigvis sige til centrum-demokraterne, at vi jo netop arbejder i øjeblikket, men på boligforligets præmisser, på de forudsætninger, som ligger i boligforliget, på at ændre det, sådan at overskud og underskud, hvad enten de er reelle eller fiktive, ikke kommer til at figurere på selvangivelsen. Det er vel den samme målsætning, vil jeg tro, som centrum-demokraterne har, netop at fjerne både overskud og underskud, og ikke blot som her anført at fjerne overskuddet. Hvis det er intentionerne fra centrum-demokraternes side, vil jeg da tro, at de vil være med til at arbejde videre på den formulering, vi havde i boligforliget om at ændre overskud og underskud på vores boliger. At det så ikke lader sig gøre at udskille gæld på boligen fra anden privat gæld, må vi nok notere, men så må vi revidere hele området for at fjerne fradragsretten for privat gæld.

Men lad mig slå fast, at vi ikke kan medvirke til forslaget gennemførelse, selv om vi er enige i intentionerne, simpelt hen fordi vi mener, det ligger inden for boligforligets rammer.

Knud Jespersen (DKP):

Bare nogle få bemærkninger om dette forslag. For det første har vi for en gangs skyld ikke spor antipati mod, at hr. Erhard Jakobsen vil bryde boligforliget, men det formål, dette brud skal tjene, kan vi ikke gå ind for. Selve det at være forpligtet af et boligforlig i én situation og føle sig frigjort af det i en anden situation viser lidt om, hvordan forligspolitikken kan udarte, og dem, det foreløbig er gået ud over, er dem, der skulle have et rimeligt og et billigt sted at bo.

Det at fritage for beskatning disse stigninger, der finder sted i jord og fast ejendom, anser vi for at være absolut og ubetinget en asocial ting. Værdistigningerne har i de sidste par år været ca. 150 mia kr.

Det er ganske uproductivt, og det er tilfældige folk, som har haft gavn af disse stigninger. Disse stigninger betyder selvfølgelig nok noget i en bestemt del af et menneskes liv, der er negativt, men det betyder også, at de kan tage lån, og da inflationen er løbet så hurtigt, betyder det, at de kan sikre sig på en måde, som de, der ikke ejer faste værdier, ikke har muligheder for.

Vi kan altså overhovedet ikke deltage i, at man skulle lempe sådan generelt, som centrum-demokraterne foreslår. Derimod er det rigtigt, som det står i bemærkningerne, at boligforlig eller ikke boligforlig så er der et voldsomt problem for nogle af de ældre og dem, hvis indtægter er gået meget ned, men det kunne jo også klares over pensioneringerne. Man har dette mærkelige forhold, at hvis man for et ægtepars vedkommende har en stigning på mere end 3.200 kr. og for enlige på mere end 2.400 kr., så aftrapper man pensionstillægget med 30 kr. årlig for hver 100 kr. Her var der en mulighed for at løse denne specielle gruppes meget specielle problemer og samtidig fastholde, at naturligvis skal de faktiske indtægter beskattes. En sådan stigning i indtægten, som bliver påført folkepensionister, betyder også, at de ikke har ændringsmuligheder i det såkaldte rådighedsbeløb ved ekstraudgifter, og hvad deraf følger.

Man kan altså tage det op både socialt og pensionsmæssigt, og man kan tage det op skattemæssigt, men man kan under ingen omstændigheder tage det op sådan, som det er forsøgt gjort her af centrum-demokraterne, og jeg må sige, at hvis man har denne sympati, kunne man have støttet os, da vi fremsatte forslag om at indfryse værdistigningerne. Så ville man nemlig ikke have fået skatteforhøjelser, så ville der ikke have været noget, der hed ekstraintægt, så havde man indefrosset og dermed halveret udgifterne ved at bo og også fjernet mulighederne for at spekulere. Dengang var centrum-demokraterne absolut ikke indstillet på at lytte til os, men stemte imod. Da havde man mulighederne for at gøre det gode, man angiveligt tilsigter at ville.

Men det, vi kan læse af forslaget, og det, der gemmer sig i det, er altså af en sådan karakter, at vi kun kan vurdere det som asocialt og samfundsmæssigt og økonomisk

[Knud Jespersen.]
umoralsk, og derfor må vi afvise forslaget helt og ubetinget.

Wilhelm (VS):

Det problem, centrum-demokraterne peger på med sit forslag, er jo reelt nok. Det viser efter vores mening først og fremmest, at folk, der bor i eget hus, ikke har nogen som helst virkelig interesse i de fiktive pristigninger, der sker på disse boliger, så længe de bor i dem, så længe de ikke spekulerer i dem.

Vi har haft lejlighed til at tage stilling til et forslag magen til det her tidligere, og jeg skal sige meget kort: vi kan ikke støtte det, det indgår ikke på nogen som helst måde i den sammenhæng, der må forlanges, nemlig at man samtidig fjerner de fordele, der er, indtil der fiktivt bliver overskud i egen bolig, og at man i øvrigt sikrer, at den gevinst, der bliver ved handel med disse huse, efter at man har opgivet at bruge dem som bolig af en eller anden grund, indrages. Problemet er reelt, men der er ikke på nogen som helst måde forsøgt at sætte det ind i sammenhæng med de andre og endnu større problemer, der er knyttet til dette med rentefradrag og lejeværdi.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Erhard Jakobsen*) (CD):

Jeg vil gerne begynde med en tak til det konservative folkepartis ordfører og en tak til kristeligt folkepartis ordfører dels for tilslutning, dels for fair behandling.

Den tak kan jeg ikke udstrække til ret mange andre. Jeg har ikke ofte været vidne til, at man simpelt hen ignorerer væsentlige dele af begrundelsen for et forslag. Jeg tror, at 6 eller 7 talere har hæftet sig ved, at der står noget med ældre, men det er ikke det væsentlige. Det væsentlige er, at der står folk, der har betalt deres gæld ned, folk, som på grund af lav indkomst ikke tør stifte gæld igen, og som derfor helt uforskyldt får en ganske speciel indkomstskat. Det burde ikke mindst skatteministeren have været i stand til at se logikken i, men det er ikke berørt med ét eneste ord fra denne talerstol. Se, det er realiteten i sagen. Det er folk, der bliver snydt, fordi de har sparet op, dette lovforslag vil hjælpe. Jeg skal gøre mit bedste for at gøre landets parcelhus-

ejere klar over, at i et folketing, hvor engang et flertal, hvis jeg havde villet det, ville have været parat til at vælte den siddende regering for, som man sagde, at hjælpe parcelhusejerne, vil de tre partier, der dengang ville vælte regeringen, nu ikke give en døjt for parcelhusejernes interesser, men føler sig bundet af et boligforlig. Det er mig også helt ufatteligt, at en minister fra denne talerstol kan nævne centrum-demokraterne som deltagere i et boligforlig, som vi gang på gang med to begrundelser har meddelt at vi ikke havde noget som helst med at gøre.

Den første begrundelse var, at den daværende regering kom med en lang række økonomiske forslag, der havde lige det modsatte sigte af det, der lå i boligforliget, nemlig forslag, der skulle holde omkostningerne nede, hvor boligforliget gik ud på at sætte udgifter og omkostninger i vejret.

Den anden begrundelse var den, at den nuværende statsminister, hr. Anker Jørgensen, da boligforliget var få måneder gammelt, udbasunerede den triumf, at nu var centrum-demokraterne gået med til noget, der pålagde parcelhusejerne langt større byrder end dem, regeringens oprindelige lov ville have pålagt dem. Hvad betød det? Det betød, at hr. Anker Jørgensen, altså den nuværende statsminister, uden videre gik ud fra, at den aftale, der også var truffet, om, at man pr. 1. april 1976 skulle se at få nye regler og få lejeværdien væk, så han ganske bort fra, for det var først på det tidspunkt, de højere satser begyndte at sætte ind. Det tør man kalde, at boligforliget ikke længere overhovedet har det indhold, det skulle have. Vi tog konsekvensen og sagde, at vi ikke ville have noget med det at gøre.

Ydermere én ting, ikke fordi jeg vil gå ind på det drilleri med, hvem der har brudt aftaler; jeg tror nok, at det radikale venstre kunne få en varm samtale med hr. Anders Andersen om det problem, jeg tror nok, der var et par ting, der kunne hives frem i den forbindelse, hvis jeg husker den historiske udvikling ret. Men det er jo barnemad, den slags ting, det gider jeg ikke diske op med. Det, det drejer sig om her, er, at dette forslag kommer, der kommer til stor glæde for hr. Gudme også et forslag om at forhøje standardfradraget, og der kommer meget

[Erhard Jakobsen.]

snart et forslag fra centrum-demokraterne, der skal sætte skub i udviklingen, et forslag om, at man pr. 1. april 1977 gør det umuligt at trække mere end 30.000 kr. fra af privat gæld, der er stiftet efter 1. april 1977. Så kan det være, vi kan få gang i noget af alt det, for indtil nu kan man bare konstatere, at der er 3 eller 4 meninger mellem boligforligspartierne om, hvordan man skal klare det problem med rentefradragsretten, der naturligvis hænger sammen med det her. Vi har ønsket med disse loviniciativer at få sat skub i udviklingen og gøre offentligheden opmærksom på, hvem det er, der vil gøre noget ved det, og hvem det er, der ikke vil. Jeg tvivler ikke om, at et flertal vil, men det begynder bare at haste, og det er det, vi gerne har villet skubbe til med dette lovforslag.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Det er jo ikke noget nyt, at hr. Erhard Jakobsen ikke hører efter, hvad vi andre siger her fra denne talerstol, men hvis hr. Erhard Jakobsen er interesseret, så vil han, når fortrykket kommer frem, kunne konstatere, hvad det var, jeg sagde. Jeg sagde, at de regler, der nu er gældende, er dem, der blev fastlagt i forbindelse med boligforliget, der blev udformet af 6 partier inklusive centrum-demokraterne. Jeg var oven i købet så venlig over for hr. Erhard Jakobsens parti, at jeg i forbindelse med omtalen af vedtagelsen her i folketinget sagde, at centrum-demokraterne ikke medvirkede til gennemførelsen. Jeg har lidt svært ved at se, at dette skulle være på kanten af eller i modstrid med de faktiske forhold.

Så vil jeg i modsætning til hr. Erhard Jakobsen gerne udtrykke tilfredshed med, at et meget bredt flertal her i folketinget ikke bare tænker på parcelhusejerne, men føler sig ansvarlige over for den samlede befolkning. Jeg vil gerne udtrykke glæde over, at der er et flertal strækkende sig næsten tværs over denne sal, der vil behandle parcelhusejerne ens og ikke tage en mere eller mindre tilfældig gruppe ud til særbehandling. Og jeg vil godt nævne et eksempel herpå.

En DSB-mand, der har haft tjenestebolig, mens han arbejdede, bliver pensionist, og nu

skal han have et sted at bo. Han køber sig et parcelhus, får selvfølgelig betydelige terminsudgifter, skal beregne sin lejeværdi. Man kan have en anden DSB-pensionist lønmæssigt i samme situation, der ikke har haft tjenestebolig, men som har siddet i sin bolig op gennem tiden. Han er måske fremme ved at have overskud, medens den anden har betydelige terminsudgifter. Det er da oplagt, at denne lejeværdi er en langt hårdere belastning for den mand, der har haft funktionærbolig i sin aktive tilværelse og nu har ganske betydelige terminsudgifter i sin alderdom, han er langt vanskeligere stillet. Hvorfor skulle vi så hjælpe ham, der var bedst stillet, i stedet for at skabe lighed over for de andre grupper i samfundet?

Det samme synspunkt må gøre sig gældende, når man fra centrum-demokraterne i bemærkningerne til lovforslaget taler om indskrænkningen af den disponible indkomst hos en tilfældig persongruppe af parcelhusejere. Det er jo rent ud sagt noget sludder, hvis man må bruge dette udtryk herfra, for sagen er jo, at alle, der skal beregne en sådan fiktiv indkomst, får en beskatning af denne. Det fører til samme forbrugsbegrænsning for den, der har underskud på sit hus, som for den, der har overskud på sit hus, og det er et mindstekrav, man kan stille til folketinget, at man i hvert fald behandler ens stillede borgere lige.

Christoffersen (V):

Jeg har her i anden runde kun nogle bemærkninger til hr. Stetter. Jeg må sige, at hans indlæg var ganske forbløffende, i hvert fald af to grunde. For det første undrer det mig meget, at det konservative folkepartis ordfører i denne sag kan anbefale centrum-demokraternes forslag. Det er ikke i overensstemmelse med boligforliget, og det fremgår ganske klart af, at ingen af forligspartierne kan søge fremmet en løsning på dette område, medmindre alle forligspartierne er enige herom. Jeg går ud fra, at det konservative folkeparti som et ordholdende parti vil respektere den del af boligaftalen. I givet fald må det altså forudsætte, at forligspartierne er enige om en sådan løsning.

For det andet må jeg sige, at hr. Stetters fremstilling af min tale ved første behandling af hr. Jens Fogeds og 3 andre medlemmers private forslag var aldeles misvisende.

[Christophersen.]

Hr. Stetter kan ikke have lyttet opmærksomt nok til det, jeg sagde dengang. Jeg sagde — det står i Folketingstidende 1974-75, 2. samling, sp. 6306:

„Jeg vil godt allerførst understrege, at venstres folketingsgruppe naturligvis er fuldkommen loyal over for det boligforlig, der er indgået, og efter vores opfattelse bør man også gøre en indsats for at realisere den målsætning, som dér er nævnt netop vedrørende beskattningen af ejerboligen.“

Desuden understregede jeg — det synes jeg også der er grund til — at de daværende private forslagsstillere havde det samme synspunkt. Det, jeg derefter sagde på mit partis vegne, var, at det ville være rimeligt at gøre forslaget til genstand for en drøftelse, men jeg havde derudover en lang række kritiske bemærkninger til forslaget. Derfor må jeg sige til hr. Stetter, at jeg synes, han skulle sætte sig ned og læse min tale en gang til. Når han har gjort det, tror jeg, han derefter vil erkende, at den fremstilling, han her gav, aldeles ikke havde noget med virkeligheden at gøre.

Gudme (RV):

Det var et par besynderlige begrundelser, hr. Erhard Jakobsen gav for, at man i sin tid trådte tilbage fra boligforliget. Han synes selv, de var gode; jeg tror, han vil være ene om det.

Den ene var den, at den daværende statsminister fremsatte nogle lovforslag, der drejede sig om noget helt andet end boligforliget, og da hr. Erhard Jakobsen blev fornærmet over, at statsministeren fremsatte disse forslag, opsagde han boligforliget.

Den anden var den, at den nuværende statsminister, som dengang ikke var det, kom med nogle bemærkninger om, hvad boligforliget indeholdt, og da disse bemærkninger ikke var rigtige, fandt hr. Erhard Jakobsen anledning til at opsigse boligforliget. (*Afbrydelse af Erhard Jakobsen*). Nej, de var ikke rigtige, og hr. Erhard Jakobsen burde være den nærmeste til at vide, hvad han selv har aftalt, i stedet for at gå og lægge vægt på, hvordan andre udlægger den tekst, som hr. Erhard Jakobsen har været med til at underskrive.

Hr. Erhard Jakobsen ventede, at jeg ville glæde mig over, at han om kort tid kom

med et tredje lovforslag, hvorved han på ny bebudede, at han vil bryde boligforliget. Han tager ganske fejl. Jeg græmmes. Jeg beklager, at det skal være sådan, at andre medlemmer af dette ting vil gøre en dyd af deres politiske upålidelighed, og det gør mig oprigtig talt ondt, hvis det er sådan, at hr. Erhard Jakobsen — for det lød sådan, med den stærke stemmeføring, han brugte — glæder sig over, at han kan gøre det for tredje gang. Jeg synes, hr. Erhard Jakobsen skulle være for god til at prøve på at gøre en dyd af, at man altså ikke politisk kan stole på centrum-demokraterne.

Og jeg må så meget mere beklage det, som det viser sig, at en sådan dårlig politisk moral smitter: nu har den foreløbig smittet folk, som vi ellers plejer at kunne stole på, nemlig de konservative. Jeg må give udtryk for den samme undren, som hr. Christophersen før gav udtryk for, over, at de konservative, der hidtil har stået fast på det boligforlig, som hr. Erhard Jakobsen altså kunne løbe fra, nu også er ved at løbe. Jeg tror, at de konservative skulle tage sig i agt og se at komme tilbage til de aftaler, de har indgået med andre.

Stetter (KF):

Den moralske belæring, som lå i hr. Gudmes sidste indlæg, er ganske overflødig. Det konservative folkeparti ved, at forudsætningen for, at man kan ændre et forlig, er, at samtlige forligspartnere indgår på disse ændringer. Men det hindrer ikke, at man støtter et forslag i retning af at ændre dette forlig. Vi behøver ikke at tale om de indlysende ting.

Før de bemærkninger, hr. Christophersen citerede fra sit indlæg sp. 6306, havde hr. Christophersen sagt, at det er et nyttigt bidrag til den debat om ejerboligens skattemæssige stilling, som vi jo alle sammen ved endnu ikke er afsluttet.

Hr. Christophersen sagde også vedrørende hr. Jens Foged m. fl.s indlæg, at de tekniske vanskeligheder måske viser sig at være så omfattende, at den målsætning, som boligpartierne satte sig, er en målsætning, som de i fællesskab må vurdere om de stadig kan fastholde.

Hr. Christophersen sagde også, at forslaget må gøres til genstand for en grundig og fordomsfri behandling, sådan at man dels

[Stetter.]

får klarlagt, om de intentioner, forslagsstillerne har, er realistiske, dels får klarlagt en række af de ulemper og fordele, som naturligvis også er knyttet til forslaget. Endvidere, at det kan være et spørgsmål, om pensionisternes stilling bliver fornuftig i forhold til den nuværende ordning. Ja men når man har den opfattelse, når egne partimedlemmer fremsætter et forslag, der afgørende bryder med intentionerne i boligforliget, så må man undskylde mig, så er det hyklerisk at komme og anføre her, at hr. Erhard Jakobsen og centrum-demokraterne ikke har tilladelse til at fremsætte forslag i den retning.

(Kort bemærkning).

Christoffersen (V):

Til hr. Stetter kun: jeg har ikke anfægtet centrum-demokraternes ret til at stille dette forslag, jeg har overhovedet ikke blandet mig i den diskussion. Hvis ikke man ønsker at deltage i forliget, er det ens egen afgørelse. Men hvis hr. Stetter vil nøje læse det igennem, han netop har stået her og citeret, så kan han ikke her finde nogen dokumentation for den påstand, han fremsatte før vedrørende min stilling ved første behandling af det pågældende forslag.

(Kort bemærkning).

Stetter (KF):

Jeg sagde i mit første indlæg vedrørende hr. Christophersens omtale vedrørende hr. Jens Foged m. fl.s forslag, at hr. Christophersen som venstrepartiets politiske ordfører støttede fremsættelsen af dette forslag.

(Kort bemærkning).

Christoffersen (V):

Hvorfra ved hr. Stetter, at jeg har støttet fremsættelsen af dette forslag?

Arne Bjerregaard (KrF):

Må jeg først sige, at jeg synes, skatteministeren kom med en dårlig sammenligning, da han nævnte de to mennesker, hvoraf den ene havde boet i tjenestebolig og den anden ikke. Jeg må lige gøre opmærksom på, at vedkommende, der har boet i tjenestebolig hele sit liv, har opnået en mægtig gevinst indtægtsmæssigt, mens den, som har boet i parcelhus, jo netop har

haft en mindre indtægt på grund af sine afdrag på dette hus. Eftersom jeg kender på min egen krop til dette fænomen, må jeg nok sige, at det kan blive en antagelig formue, man kan oparbejde på den konto, således at man i al fald i mit område kan købe et ganske pænt parcelhus for det, man har opnået ved at bo i en tjenestebolig, som staten delvis har betalt for vedkommende, så jeg synes ikke, at det sådan set begrundes, at centrum-demokraternes forslag er helt hen i skoven.

Lad mig så sige til de konservative, at jeg er skuffet over hr. Stetters udtalelse. Hr. Stetter er nok et af de mennesker, som jeg har haft mest tillid til i dette ting med hensyn til ordholdenhed og med hensyn til aftaler, så jeg forstår ikke hr. Stetters indlæg. Jeg forstår ikke de konservatives måde at ville føre sig frem på nu. Jeg ved ikke, om det er popularitetsjag, om det er ønsket om at bringe sig i en bestemt position, der fører dem til dette. Men i al fald: hvis det er rigtigt, at det er den måde — og det må hr. Stetter vel vide, han har været i dette ting betydelig længere, end jeg har, og har langt større erfaring i, hvorledes man holder sine aftaler osv. — hvis det er den måde, man holder sine aftaler på, at man kan støtte forslag, som er i strid med et forlig, man har indgået med et bestemt antal partier, ja, så bliver jeg nødt til at tage min stilling op til overvejelse med hensyn til, hvorledes man behandler forligspartnere.

Ordføreren for forslagsstillerne (Erhard Jakobsen) (CD):

Jeg må korrigere den opfattelse, hvis nogen skulle have den, at det at støtte mig skulle være noget i retning af popularitetsjageri; det tror jeg ikke man kan påstå, det plejer det ikke at være.

Må jeg om ministerens besynderlige sammenligning sige, at den kan jeg kun opfatte på én måde, nemlig at den vil ministeren bruge som en stærk argumentation for aldrig at afskaffe rentefradragsretten, for så går det ud over ham den stakkels mand, der får de høje prioriteter, sådan må jeg opfatte det, men ministeren må jo selv om, hvordan han vil argumentere for synspunkter, han ikke har.

Det, som de mange ord fra forskellig side skulle dække over, er jo, at enhver af bolig-

[Erhard Jakobsen.]

forligets partnere udmærket godt ved, at man aldeles ikke er enig, man kan simpelt hen ikke komme videre, for man kan ikke pille ved lejeværdien af egen bolig, før man er enig om at pille ved rentefradragsretten, og man bliver ikke enig om at pille ved rentefradragsretten. Derfor kører vi videre med de højere og højere satser for lejeværdien af egen bolig, som er fastsat i forliget. Det var det, vi forudså, og det var derfor, vi sprang. Nu prøver vi at rette på noget af det og siger: hvem bliver ramt værst? Ja, det gør de, der har sparet op og har betalt af på deres gæld, for de kommer til at betale ekstra, det er dem, der bliver ramt hårdest, og derfor har vi pillet dem ud ikke som nogle tilfældige, men i allerhøjeste grad som nogle, der netop er ramt af lovens bestemmelser. Og vi går videre i samme skure på den måde, som jeg sagde før.

(Kort bemærkning).

Stetter (KF):

Hr. Arne Bjerregaard skal høre efter forhandlingen, men jeg skal af hensyn til hr. Arne Bjerregaard understrege, at forudsætningen for, at en forligspartner kan gå bort fra et forlig, fjerne sig fra en aftale, er, at forligspartnerne er enige om at ændre i dette forlig. Derfor kan man udmærket godt støtte et forslag, som fremkommer vedrørende ændringer i et sådant forlig. Det var det, jeg sagde, og hr. Arne Bjerregaard kunne bare have hørt efter, så havde vi undgået denne forhandling.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg mener bare, det er en helt ny fortolkning af et forlig, som hr. Stetter her fremlægger. Jeg mener, at når man har indgået et forlig, må man for at ændre i det være enig om dette, inden man fremsætter et lovforslag, og kan ikke støtte et lovforslag, som er i strid med dette forlig.

(Kort bemærkning).

Christoffersen (V):

Jeg er enig med hr. Arne Bjerregaard i hans sidste betragtning, men jeg vil godt bare konstatere, at jeg håber ikke, jeg tager fejl i, at hr. Stetters sidste udtalelse skal forstås sådan, at det konservative folkeparti

kun vil stemme for CDs forslag, såfremt alle boligforligspartierne er enige herom; den konstatering takker jeg for.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Jeg tager kun ordet for måske at bringe hr. Arne Bjerregaard ind i det tankesæt, som lå bag ved mit eksempel før. Jeg vil foreslå hr. Arne Bjerregaard, at han i stedet for DSB-manden sætter ind i eksemplet en landmand, der må sælge sin lille ejendom — dem kender hr. Arne Bjerregaard nogle stykker af — og skal hen og købe sig et parcelhus. Prøv at sammenligne ham med ham, der har boet i parcelhus de sidste 30 år, så tror jeg, vi er enige på dette punkt om, at det er en fuldstændig tilfældig og fuldstændig urimelig forskelsbehandling, der vil flyde af det forslag, centrum-demokraterne her fremsætter. Jeg tager egentlig også de meget få bemærkninger fra hr. Erhard Jakobsen som et udtryk for, at der er ramt nogenlunde præcist med de indvendinger, der er gjort.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Det er bare til skatteministeren, som sådan set gik uden om det, han sagde før. Jeg anklagede nemlig skatteministeren for, at det eksempel, han brugte, var et dårligt eksempel. Det sidste eksempel, han her brugte, er jeg helt enig med skatteministeren i.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift.

(Lovforslag nr. 33. Fremsat 17/10 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.